

Satius est sero
quam numquam
discere

III. deklinace – latinská
substantiva
(i–kmeny + konsonantické
kmeny)

Charakteristika substantiv III. deklinace

- ▶ Různá zakončení v nom. sg. (sanguis, deviatio, abductoror, retee, latus, femurur ...)
- ▶ Koncovka *-is* v gen. sg. (sanguinis, deviationis, abductoris)
- ▶ Gen. kmen se velmi často liší od kmene v nominativu (animal – animalis X homo – hominis)
- ▶ Substantiva všech rodů (unguis **m.**, radix **f.**, femur **n.**)
- ▶ *-or* → **m.** (flexor)
-io/-itas → **f.** (ablati**o**, cavit**as**)
- ▶ Nom. a akuz. pl. – stejná koncovka (tendines **m.**, infusiones **f.**, foramina **n.**, retia **n.**)

Vzory substantiv III. deklinace

1) Konsonantické kmeny:

maskulina + feminina: pulmo

neutra: corpus

2) I-kmeny:

maskulina + feminina: auris

neutra: animal

pulmō, ōnis, m.

→ **maskulina** + **feminina** (konsonantické kmeny)

sg.

1. pulmō

2. pulmōn-is

4. pulmōn-em

6. pulmōn-e

pl.

1. pulmōn-ēs

2. pulmōn-um

4. pulmōn-ēs

6. pulmōn-ibus

auris, is, f.

→ **maskulina** + **feminina** (i-kmeny)

1) Nom. sg. na -is/-es + stejnoslabičnost:
e.g. pelvisis, is, f.; pubeses, is, f.

2) Nom. sg. na -s/-x + skupina konsonantů
před koncovkou gen. sg.:
e.g. denss, dentis, m.; larynxx, laryngis, m.

sg.

1. aur-is

2. aur-is

4. aur-em

6. aur-e

pl.

1. aur-ēs

2. aur-**ium** !!!

4. aur-ēs

6. aur-ibus

corpus, oris, n.

→ **neutrum** (konsonantické kmeny)

sg.

1. **corpus**

2. corpor-is

4. **corpus**

6. corpor-e

pl.

1. **corpor-a**

2. corpor-um

4. **corpor-a**

6. corpor-ibus

animal, is, n.

→ **neutrum** (i-kmeny)

Substantiva zakončená na -e/-ar/-al:
e.g. retee, cochleara, animala

sg.

1. animal
2. animāl-is
4. animal
6. animāl-ī

pl.

1. animāl-ia
2. animāl-ium
4. animāl-ia
6. animāl-ibus

os, ossis, n.

→ vzor corpus

POZOR: gen. pl. – ossium

sg.

1. os

2. ossis

4. os

6. osse

pl.

1. ossa

2. ossium

4. ossa

6. ossibus

vās, vāsis, n.

Sg. – vzor corpus (= III. deklinace)

Pl. – vzor cerebrum (= II. deklinace)

sg.

1. vās

2. vāsis

4. vās

6. vāse

pl.

1. vāsa

2. vāsōrum

4. vāsa

6. vāsīs

Úkol: Přiřad'te substantiva ke vzorům III. deklinace a skloňujte:

calcar

lac

laesio

canalis

cor

ars

pollex

mors

abdomen

axis

caput

infans

ren

Úkol: Přeložte a vyskloňujte

Nezhoubný nádor

Červené jádro

Malá lžice

Akutní břišní vodnatelnost

Černý bez

Zlomená stehenní kost

Vyživovací céva

Zápěstní kost

Řezák

Cukrovka

Zubní kořen

Prudká bolest